

A SWAN álláspontja az ügyfelek kriminalizációjával kapcsolatban

A SWAN egy 16 országból (Albánia, Bulgária, Csehország, Kazahsztán, Kirgizsztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Macedónia, Magyarország, Montenegró, Oroszország, Románia, Szerbia Szlovákia, Ukrajna) álló közép-kelet-európai és közép-ázsiai nemzetközi hálózat, melynek tagjai különböző, szexmunkásokból álló csoportok, valamint civil szervezetek, melyek egészségügyi és jogi segítséget nyújtanak szexmunkásoknak.

Az Európai Tanács 1579-es határozata szerint ajánlott 'tisztelőben tartani azon prostituáltak saját magukkal kapcsolatos döntéshozatalban való részvételi jogát, akik szabadon választják ezt a munkát'¹.

Helyi civil szervezetek segítségével arra törekszünk, hogy olyan környezetet hozzunk létre, melyben diszkrimináció és erőszak mentesen dogozhatnak a szexmunkások és saját maguk, szabadon hozhatnak döntést egészségüket, munkájukat, jogaikat és családjaikat illetően. A fentiek elérése érdekében, arra biztatjuk a helyi civil szervezeteket, hogy működjenek együtt a szexmunkásokkal, vonják be őket megbeszélésekbe, konferenciákba. Vegyenek részt olyan stratégiák és programok kidolgozásában melyek nagyobb teret engednek a szexmunkásoknak a társadalommal, az állammal a rendőrséggel és a médiával való együttműködésben. Célunkat akkor érjük el, ha a SWAN hálózat által sikerül létrehozni egy szexmunkásokból és helyi civil szervezetekből álló működőképes és hatékony nemzeti hálózatot.

A SWAN értelmezése szerint a szexmunka kényszer nélkül nyújtott szexuális szolgáltatás két, az aktushoz beleegyezését adó felnőtt között, pénz vagy egyéb javak ellenében.

A SWAN hálózat nem ért egyet az arra irányuló törekvésekkel, melyek azt célozzák, hogy a szexmunkásokat büntessék. A szexmunkát a hálózat tagjai munkának tartják, egyben a megélhetés biztosításának egy lehetséges formájának. A szexmunkásoknak szabad akaratukból kellene szolgáltatásaikat nyújtani, és nekik kellene meghozni a végső döntést abban a tekintetben, hogy kinek és milyen feltételek mellett nyújtják ezt.

---

¹ Council of Europe Resolution 1579 "Prostitution – Which stance to take?" in handouts and available at <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta07/ERES1579.htm#1>

A szexmunkával foglalkozó nemzetközi szervezetekkel folytatott folyamatos konzultáció és különböző független szakértők által készített tanulmányok alapján az alábbiakban felsoroljuk az 'end demand' stratégia várható következményeit:

Az ügyfelek kriminalizációjának negatív következményei. Több nő kerül veszélybe és megnő az erőszakos bűncselekmények száma:

1. Az erőszaktevő és kizsákmányoló ügyfelekre lesz legkevésbé hatással az új szabályozás, mivel ők már eleve kihasználják a jogi kiskapukat. Ha a jelenleg hatályos szabályozás nem tartja vissza őket büntetteik elkövetésétől, akkor az sem lesz számukra visszatartó erő, ha büntetik a szexuális szolgáltatásért való fizetést.
2. Bebizonyosodott, hogy a szexmunkások elleni erőszakos bűncselekmények elkövetőinek túlnyomó része *nem* fizet a szexuális szolgáltatásért. Ezen elkövetők nagy része nem is színleli, hogy ügyfél lenne. Gyűlöletes cselekedeteiket a társadalomnak a kereskedelmi szexhez való elutasító hozzáállása miatt megalapozottnak és indokoltnak tartják. Ugyanakkor más elkövetők ügyfélnek adják ki magukat, és miután igénybe vették a szexuális szolgáltatást, vagy erőszakkal visszaveszik a pénzüket vagy más erőszakos bűncselekményt követnek el. Ezekre a ragadozókra, akik eleve erőszakkal lépnek fel a szexmunkásokkal szemben, nem lesz hatással az ügyfelek kriminalizációja.
3. A folyamat során a szexipar legveszélyeztetettebb csoportjaira, a bevándorlókra és az emberkereskedelem áldozataira nézve lesz leghamarabb és legrosszabb hatással a szabályozás. Hozzájárul a bevándorlók kirekesztéséhez, mivel jelenlétük megnöveli a bordélyokban a hatóságok által tartott ellenőrzések és razziák számát, így azok a bordélyok, melyek megpróbálnak szabályosan üzemelni, nem fognak munkát adni a bevándorlóknak. Ennek az a következménye, hogy a szexmunkások kénytelenek lesznek sokkal rosszabb körülmények között munkát vállalni.
4. Amennyiben a szabályozás valóban csökkenti a kereslet mértékét, úgy a szexuális szolgáltatást nyújtóknak más bevételi forrást kell találniuk. Az összes szexmunkásra anyagi nyomás fog nehezedni és kénytelenek lesznek szolgáltatásaik skáláját kibővíteni, vagy kevesebbért áruba bocsátani magukat, esetleg olyan ügyfeleket fogadni, akiket más körülmények között elutasítanának. Ezek lehetnek olyan 'plusz' szolgáltatások, melyek fizikailag

kellemetlenebbek vagy az egészségre veszélyesek. Ennek egyik példája az óvszer ritkább használata. A nyilvánosházak tulajdonosai és vezetői is nyomást gyakorolhatnak az ott dolgozó prostituáltakra, hogy bővítsék ki szolgáltatásaikat, alacsonyabb díjért dolgozzanak, vagy fogadjanak számukra nemkívánatos vendégeket.

5. Megnövekedett kockázatvállalásukat kompenzálандó, a nyilvánosházak tulajdonosai és vezetői nagyobb hasznot fognak követelni, mely ismét a bevándorló szexmunkások munkafeltételeinek romlásához és a bevételeik csökkenéséhez vezet majd. Olyan ügyfeleket lesznek kénytelenek fogadni, s olyan szolgáltatásokat lesznek kénytelenek nyújtani, amelyeket más körülmények között elutasítanának. A New York University által készített tanulmány szerint, 'a szociális munkások és a szexmunkások tapasztalata azt mutatja, hogy az ügyfelek színvonala leromlott' és a National Police Board felkérésére összeállított tanulmány azt mutatja, hogy 'a nők kénytelenek több olyan ügyfelet kiszolgálni, akik labilisabbak és veszélyesebbek, és akiket a szexmunkások a svéd mintára bevezetett szabályozás előtt, amikor több választásuk volt, visszautasítottak volna' ².
6. A szexmunkások az egyre csökkenő lehetőségek miatt kiszolgáltatottabbá válnak a bűnözők, az erőszak-elkövetők, a kizsákmányolók és mindazok számára, akik nem jelentik a hatóságoknak az esetleges emberkereskedelemmel kapcsolatos gyanújukat.
7. A kisebb forgalom miatt csökkenne az ügyfelek száma, így a szexmunkásoknak közvetítők segítségére lenne szükségük, mely önállóságuk csökkenéséhez vezetne ³.
8. Amennyiben csökken a szexuális szolgáltatások iránti kereslet, úgy a szexmunkások kénytelenek lennének csökkenteni díjaikat. Emiatt is arra kényszerülnének, hogy olyan szolgáltatást nyújtsanak, melyet más körülmények között nem nyújtanának, vagy olyan ügyfelet fogadjanak, akit visszautasítanának.
9. A svéd tapasztalatok szerint, a szexmunkásokat bizonyítékok után kutatva átvizsgálják az ügyfél letartóztatására folyamán. Ezekben az esetekben, a lefoglalt óvszert használják fel bizonyítékként a gyanúsított ügyfél ellen. Ezek az intézkedések arra ösztönözhetik az ügyfeleket, hogy az óvszer használat

---

² Don Kulick, Professor of Anthropology New York University. «Talk delivered at Beijing Plus Ten meetings on the "Swedish model", Published in www.globalrights.org/trafficking (see handouts)

³ Ibid

elutasítása mellett döntsenek, ami fokozottan veszélyezteti a szexmunkások egészségét ⁴.

Nehézségek:

1. Kriminlizáció esetén az ügyfelek nem lesznek szem előtt, de a színpalak mögött tovább folytatják cselekedeteiket. Ez a szabályozás csak átláthatatlanabbá teszi a szexipart és még kiszolgáltatottabb helyzetbe taszítja a szexmunkásokat. Képtelenek lennének bevételeiket ellenőrizni, és nem lenne döntési lehetőségük ügyfeleiket illetően. Biztonságukat és egészségüket kockáztatná a kriminlizáció.
2. A kriminlizáció megnehezítené továbbá a szexmunkásokkal való kommunikációt. A szociális munkások és az egészségügyi szakemberek szexmunkásokból álló ügyfeleinek száma drasztikusan csökkenne ⁵.
3. Amennyiben a szexipar átláthatatlanabbá válik, csökken annak az esélye, hogy a hatóságok sikerrel felderítsék azokat az eseteket, amelyekben valóban emberkereskedelemtől vagy kényszerített prostitúcióról van szó.
4. Az 'end demand' szabályozás elidegeníti az ügyfeleket. Amennyiben felmerül az emberkereskedelem gyanúja, úgy nem fognak bejelentést tenni a hatóságoknál, mivel ezzel egyidejűleg ők maguk is bűnözővé válnak ⁶.

Megfontolandó tények:

1. A jelenlegi gazdasági válság idején egyre több nő kerül az utcára. A szexmunka ugyanolyan megélhetést biztosít, mint bármely más munka. Ebben a helyzetben várható, hogy megnő a szexmunkás nők száma, mivel munkahelyek szűnnek meg, így nehéz állást találni. A jogszerűen szabályozott szexmunka megélhetést biztosít családjaiknak, míg a kriminlizáció ennél veszélyesebb helyzetekbe sodorhatja őket.
2. A 2008-as Emberi Jogok gyakorlata Svédországban című jelentés ⁷ szerint, a 9,2 millió lakosú Svédországban 'egész évben 33 olyan esetet regisztráltak, melyben fizetős szexuális szolgáltatást vettek igénybe'. Feltételezzük, hogy

---

⁴ Ibid

⁵ Ibid

⁶ Ibid

⁷ Section 5: Discrimination, Societal Abuses, and Trafficking in Persons, 2008 Country Reports on Human Rights Practices, published February 25, 2009– see Sweden report at <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/eur/119107.htm> (see handouts)

vagy kiokosodtak és a színpalak mögé húzódtak az ügyfelek, vagy a rendőrség nem tesz eleget feladatainak.

3. Bár kihangsúlyozták, hogy lehetetlenség pontos adatokat gyűjteni, ugyanez a tanulmány szerint, '500 főre tehető azon nők száma, akik emberkereskedelem áldozataivá váltak'⁸, miközben összesen csak '10 esetet találtak, amelyben az emberkereskedelem áldozatát szexuális célokra használták'⁹. Ezek az adatok azt támasztják alá, hogy a jelenlegi szabályozás nem feltétlenül jelenti több emberkereskedelmi eset felderítését Svédországban.
4. A szexuális célú emberkereskedelem megfékezésére tett erőfeszítések nincsenek arányban a más célú emberkereskedelem (pl.: mezőgazdasági-, ipari- és gyármunkások) megfékezésére tett erőfeszítésekkel. 2008-ban, 'a Svéd hatóságok komoly erőfeszítéseket tettek a szexuális célú emberkereskedelem megfékezésére, de korlátozott erőfeszítést tettek a munka célú emberkereskedelem felszámolására'¹⁰. 2007-ben 'annak ellenére, hogy a hatóságok 34 esetben tettek feljelentést munka célú emberkereskedelemmel kapcsolatban, egyetlen esetben sem sikerült vádat emelni vagy ítéletet hozni az emberkereskedők ellen'¹¹.
5. Párbeszédet kezdeményeztek az emberkereskedelem ellen küzdő civil szervezetek és szexmunkás aktivista csoportok. Röviden: 'az első e témában szervezett konferenciát a new yorki Open Society Institute és a washingtoni Global Rights szponzorált a CREA (Creating Resources for Empowerment and Action) és a Network of Sex Work Projects közreműködésével. Az emberkereskedelemmel és szexmunkával foglalkozó számos szakember megbeszélést folytatott Joy Ezeilloval, az újonnan kinevezett ENSZ emberkereskedelmi referenssel. A második konferencián, melynek címe 'Szexmunka és emberkereskedelem: donor/aktivista párbeszéd a jogokról és a finanszírozásról', a résztvevők fórum előadásokat hallhattak és kisebb csoportokban sor került különféle megbeszélésekre. Ezen a második megbeszéléseken, melyet ismét a CREA, a Network of Sex Work Projects és az Open Society Institute támogatta. A konferencia célja az volt, hogy összehozza az emberkereskedelemmel és szexmunkával foglalkozó szakembereket olyan szervezetek képviselőivel, akik ezen a területen dolgoznak annak érdekében, hogy elősegítsék az információ cserét és

---

⁸ Ibid

⁹ Ibid

¹⁰ Country Narratives/ Trafficking in Persons Report 2008, see <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2008/105389.htm>

¹¹ Ibid

megnevezzenek olyan területeket, melyekben a támogatók hatékonyan tudnának fellépni ¹².

6. Felnőtt embernek joga van dönteni saját szexualitásáról, partnereinek számáról és partnereinek neméről.
7. Felnőtt embernek joga van a munkához, joga van dönteni saját foglalkozásáról, joga van igazságos és kedvező munka körülményekhez, és joga van a munkanélküli ellátáshoz.

A SWAN javaslatai:

1. Vonják be a szexmunkával foglalkozó szervezeteket a döntéshozatal folyamatába. 'A szexmunkát önként választó szexmunkások országos, és helyi döntéshozatalban való részvételi jogainak tiszteletben tartása' ¹³. Jelenleg több mint 10000, az MPEE-vel ¹⁴ kapcsolatban lévő ember nyújt szexuális szolgáltatást Magyarországon. Ők nem az emberkereskedelem áldozatai, viszont hasznos partnerek lehetnek az emberkereskedelmi ügyek felderítésében és az áldozatok megsegítésében amennyiben kapcsolatba lépnek a hatóságokkal, ha szembekerülnek ilyen ügygel.
2. Vonjanak be emberi jogokkal foglalkozó civil szervezeteket a döntéshozatal folyamatába.
3. Részesítsék az ügyfeleket és a társadalmat oktatásban, hogy mit kell tenni abban az esetben, ha felmerül az emberkereskedelem gyanúja.
4. A törvény az emberkereskedelmet büntesse, ne a szexmunkásokat és ügyfeleiket.

---

¹² Svati Shah. A Briefing of Two Meetings on Human Trafficking. 4 March 2009 at <http://sxpolitics.org/?p=931&print=1> and

http://www.soros.org/initiatives/health/focus/sharp/news/donordialogues_20081211

¹³ Council of Europe Resolution 1579 "Prostitution – Which stance to take?" in handouts and available at <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta07/ERES1579.htm#1>

¹⁴ Contact MPEE at www.prostitutak.hu, also read MPEE statement in the handouts